

Ванченко Петро Захарович

Біографія (з антології Юрія Винничука)

Народився 1898 р. в с. Жуки на Полтавщині в родині селянина-бідняка. Освіта середня.

Належав до літературної організації. Автор збірок оповідань та повістей "Жива реклама", "Мужність" (1928), "Обов'язок", "Три пальці" (1929), "Клопіт цирульника Еміля Термана", "Повість без назви" (1930), "Онопрій Кудь" (1933).

Арештований 6.12.1934 р. Полтавським міським відділом НКВС УРСР. Слідство велося Харківським обласним управлінням НКВС. Ванченкові інкримінували членство в "терористичній організації, яка намічала вчинити ряд терористичних акцій над вождями партії та уряду". Під час допитів визнав свою вину, але в заяві на ім'я оперуповноваженого Харківського обласного управління НКВС Бордона написав, що "не був здатний на практичне здійснення теракту". А на пізніших допитах стверджував: "Переконань терористичних у мене не було. Я не вірив у можливість здійснення акту".

4.04.1935 р. Бордон виніс постанову щодо твору П. Ванченка "Оповідання про гніду кобилу". Цей твір опублікований в журналі "Червоний Шлях" (1929), номер якого було долучено до справи як речовий доказ. Тим більше, що оповідання викликало значний резонанс, а відтак автор навіть змушений був виправдовуватися. Того ж дня Бордон допитав Ванченка у зв'язку з цим твором, в якому вбачав "злісний пасквіль на Радянську владу":

*"- Ви визнаєте, що під виглядом "гнідої кобили" хотіли показати широкому читачеві Україну, яку "експлуатують", з якої "знущаються" і яку врешті-решт замучили; кучер Самсон, в особі якого ви подаєте представника пролетаріату, знущається з України до смерті?
- Ні, не визнаю".*

За вироком закритого судового засідання, що відбулося 27-28.03.1935 в Києві, П. Ванченко за "участь у контрреволюційній підпільній боротьбистській організації, що мала за мету повалення Радянської влади на Україні, відрив її від Радянського Союзу і створення незалежної української буржуазної держави" разом із іншими обвинуваченими (зокрема, письменниками М. Кулішем, Г. Епіком, В. Підмогильним, Є. Плужником, А. Пановим, В. Поліщуком, Г. Майфетом, О. Ковінькою, В. Штангеем, В. Вразливим) засуджений на 10 років позбавлення волі з конфіскацією належного йому майна. Направлений в Біломорсько-Балтійський табір НКВС СРСР.

*Джерело: Юрій Винничук. Невідоме Розстріляне
Відродження. Упорядник: Юрій Винничук. Харків: Фоліо. 2016. 768 с.
ISBN 978-966-03-7531-4*